

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/209/2018
Identifikačné číslo spisu: 1414212609
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1414212609.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. M. Z., bytom N. XX, XXX XX N., zastúpeného JUDr. Šimonom Melišom, advokátom so sídlom Partizánska 3/1250, 811 03 Bratislava, proti žalovaným 1/ MICROWELL, spol. s r. o., so sídlom SNP 2018/42, 927 00 Šaľa, IČO: 31 414 249, zastúpeného JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom so sídlom Jarmočná 2264/3, 927 01 Šaľa a 2/ Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, o náhradu škody vo výške 7.875,84 Eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/210/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2017 sp. zn. 4Co/3/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2017 sp. zn. 4Co/3/2017 voči žalovanému 2/ a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 23. mája 2016 sp. zn. 22C/210/2014 voči žalovanému 2/, okrem výroku o zastavení konania, z r u š u j e a v e c v r a c i a v rozsahu zrušenia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. mája 2016 č. k. 22C/210/2014-190 konanie v časti 196,92 Eur zastavil (prvý výrok), žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 165,42 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % od 30.04.2016 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu (druhý výrok) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (tretí výrok). O trovách konania si vyhradil rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (štvrtý výrok).

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal uloženia povinnosti žalovaným zaplatiť sumu 7.875,84 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 7.875,84 Eur od 18.01.2013 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Ide o náhradu škody vzniknutú žalobcovi za poškodenie jeho motorového vozidla G. Z. X.X Y. XWD U., EČV: N. XXX Y. pri dopravnej nehode zo dňa 24.07.2012, ktorú zaviniel zamestnanec žalovaného 1/ V. C. U. ako vodič motorového vozidla EČV: Z. XXX N., poisteného v čase nehody u žalovaného 2/. Na motorovom vozidle žalobcu bola spôsobená škoda v celkovej výške 9.975,41 Eur.

Cena opravy bola čiastočne zaplatená ako poistné plnenie poskytnuté poisťovňou, v ktorej má žalobca poistené motorové vozidlo, pričom dňa 28.09.2012 zaplatil sumu 498,77 Eur ako spoluúčasť, ktorá mu však následne bola zaplatená. V dôsledku tejto nehody však došlo k strate hodnoty motorového vozidla Kia Sportage, pretože rovnaké motorové vozidlo opravované po dopravnej nehode a neopravované po dopravnej nehode má rozdielnú cenu. Žalobca sa domáhal zaplata 7.513,50 Eur titulom znehodnotenia vozidla dopravnou nehodou a 362,34 Eur titulom nájomného za požičané motorové vozidlo Citroen C3.

1.2. Pri skúmaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaných okresný súd vychádzal najmä z § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, podľa ktorého náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. S ohľadom na citované ustanovenie dospel k záveru, že žalobca sa mohol svojho nároku domáhať priamo proti žalovanému 2/, ale nič mu nebránilo, aby si nárok uplatnil aj voči žalovanému 1/ (majiteľovi vozidla, ktorým bola škoda spôsobená).

1.3. Súd prvej inštancie aplikujúc § 4 ods. 1, ods. 2 písm. b), § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 442 ods. 1, 3, § 443 a § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že boli naplnené základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu na strane škodcu (žalovaného 1/ poisteného u žalovaného 2/), a to porušenie právnej povinnosti, existencia škody a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. Spornou zostala výška škody.

1.4. Pod pojmom škoda v zmysle ust. § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) sa chápe ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi, teda je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Náhrada škody, ak má plniť reparačnú (reštitučnú) funkciu, má zabezpečiť poškodenému plnú kompenzáciu spôsobenej ujmy (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/23/2008).

1.5. Východiskom určenia výšky škody je cena, ktorú mala vec v dobe, kedy došlo k jej poškodeniu. Výška náhrady za poškodenú vec nie je závislá na tom, či si poškodený vec nechal opraviť, či si ju opravil sám alebo či zostala neopravená. Rozsah náhrady škody nie je závislý od toho, ako poškodený následne s vecou naložil a či si ju nechal poškodenú, alebo ju predal, daroval a pod., pretože tieto okolnosti nesúvisia s príčinou vzniku škody (R 5/1988, R 25/1990).

1.6. Pokiaľ je za škodu považovaná ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a jej výška je daná rozdielom medzi majetkovým stavom poškodeného pred a po poškodení, musí rozsah náhrady škody zohľadniť výšku všetkých nevyhnutných prostriedkov, ktoré bol poškodený nútený vynaložiť na obnovenie pôvodného majetkového stavu, v danom prípade k oprave vozidla tak, aby z technického hľadiska bolo rovnako prevádzky schopné ako pred škodovou udalosťou. Pokiaľ obnovenie pôvodného majetkového stavu nie je možné inak než za použitia nových náhradných dielov, oprava bola prevedená účelne a smerovala len k odstráneniu následkov škodovej udalosti, nie je možné prenášať povinnosť na náhradu nákladov na uvedenie veci do pôvodného stavu na poškodeného a neodôvodnene ho znevýhodňovať oproti škodcovi (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 2221/07).

1.7. Dokazovaním mal okresný súd preukázané, že žalobca využíval uvedené motorové vozidlo na súkromné účely a na cestu z a do zamestnania. Po oprave došlo k uvedeniu vozidla do pôvodného stavu tak, aby ho mohol žalobca používať za rovnakých podmienok, ako pred dopravnou nehodou. Vzhľadom na uvedené mal okresný súd za to, že naturálnou reštitúciou (opravou motorového vozidla navrhovateľa) došlo k uhradeniu skutočnej škody, ktorá na vozidle bola spôsobená. V dôsledku tvrdeného zníženia hodnoty motorového vozidla nebola preukázaná konkrétna ujma, ktorá by nastala priamo v majetkovej sfére poškodeného, ktorý len hypoteticky porovnával cenu nepoškodeného motorového vozidla a cenu havarovaného motorového vozidla, pričom v priebehu konania nebolo ani tvrdené, že žalobca mal záujem uvedené motorové vozidlo predat' za konkrétnu sumu, ktorá bola neskôr v dôsledku dopravnej nehody znížená o ním uplatnenú čiastku. Nárok žalobcu spočívajúci v údajnom znehodnotení vozidla v sume 7.513,50 Eur považoval súd prvej inštancie za nedôvodný a prípadné plnenie žalovaných by znamenalo žalobcove bezdôvodné obohatenie, preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.8. Vo vzťahu k nároku uplatneného sumou 362,34 Eur titulom nájmu za požičané motorové vozidlo okresný súd žalobe vyhovel. Uviedol, že v tejto časti bola žaloba spočiatku podaná predčasne, nakoľko žalovaný 2/ ešte nemal vybavenú poistnú udalosť, v priebehu konania uznal sumu 196,92 Eur. Okresný

súd preto uložil žalovaným povinnosť zaplatiť sumu 165,58 Eur (rozdiel medzi požadovanou sumou 362,34 Eur a žalovaným 2/ uznanou sumou 196,92 Eur).

1.9. Nakoľko sa žalovaní dostali s plnením peňažného dlhu do omeškania, súd prvej inštancie im uložil povinnosť zaplatiť úroky z omeškania od 30.04.2016 (za počiatok omeškania považoval deň nasledujúci po likvidácii poisťnej udalosti).

1.10. Okresný súd uzavrel, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zmysle § 151 ods. 3 OSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na základe žalobcovho odvolania rozsudkom zo dňa 13. decembra 2017 č. k. 4Co/3/2017-246 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti potvrdil (prvý výrok), žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (druhý výrok) a žalovanému 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (tretí výrok).

2.1. Odvolací súd konštatoval, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 OSP (teraz § 220 ods. 2 CSP) a s odôvodnením jeho rozhodnutia sa aj odvolací súd stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP), preto sa obmedzil len na skonštatovanie a zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ktoré s poukazom na § 387 ods. 2 CSP potvrdil.

2.2. Odvolací súd doplnil, že v zmysle súčasnej právnej praxe je škodou ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére osoby (v danom prípade vlastníka poškodeného motorového vozidla). Pri stanovení jej rozsahu je potrebné vychádzať z výšky všetkých prostriedkov, ktoré je poškodený nútený vynaložiť na obnovenie pôvodného majetkového stavu, t. j. k oprave vozidla tak, aby bolo z technického hľadiska rovnako prevádzkyschopné ako pred škodovou udalosťou. Pokiaľ bude obnovenie pôvodného majetkového stavu dosiahnuté za použitia nových drahších náhradných dielov, bude takáto oprava považovaná za vykonanú účelne, pretože bude smerovať len na odstránenie následkov škodovej udalosti. Povinnosť úhrady nákladov na uvedenie vozidla do pôvodného stavu v ich plnej výške nemožno prenášať na poškodeného a znevýhodňovať ho tak na úkor škodcu. Poškodenému by diskutabilné „zhodnotenie“ vozidla v podstate bolo protiprávnym jednaním osoby, ktorá dopravnú nehodu zavinila, vnútené (keby k dopravnej nehode nedošlo, nemusel by vozidlo opravovať).

2.3. Žalobca si voči žalovaným neuplatňoval náhradu škody z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú v dôsledku predmetnej dopravnej nehody na jeho motorovom vozidle za vykonanú opravu a uvedenie vozidla do pôvodného stavu, ale náhradu škody v dôsledku znehodnotenia motorového vozidla. Nárok odôvodňoval tým, že motorové vozidlo bolo vykonanou opravou uvedené nie do pôvodného stavu, ale len do stavu, aby malo všetky technologické funkcie ako pred poškodením. Žalobca považoval za zrejmy rozdiel medzi opravou vykonanou výmenou súčiastky za novú spôsobom ako pri výrobe alebo tomu primeraným a opravou vykonanou tak, že sa nepoužije nová súčiastka, ako by ju použil výrobca, ale sa použije náhrada, aj keď výrobcom schválená. Náhrada nie je nikdy rovnocenná s pôvodným dielom, navyše motorové vozidlá sa montujú na výrobných linkách určitým technologickým postupom, jedinečným a pre kvalitu vozidla optimálnym. Akýkoľvek iný spôsob montovania je len náhradný spôsob, ktorý sa môže, ale nemusí vyrovnávať továrenskému spôsobu montovania. V zásade vždy dôjde k zhoršeniu veci. Je rozdiel medzi hodnotou motorového vozidla po havárii, čo aj opraveného a motorového vozidla bez havárie, tieto skutočnosti sú aj predmetom informovania pri kúpe jazdeného vozidla. Vzniknutú majetkovú škodu by sa podľa žalobcu dalo preukázať znaleckým dokazovaním.

2.4. Odvolací súd uviedol, že s logickým uvažovaním žalobcu by sa dalo stotožniť, avšak pre vyhoviecie nároku žalobca nepreukázal, že mu takáto škoda, teda zmenšenie majetku, aj vznikla. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody je preukázanie porušenia právnej povinnosti, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím (porušením právnej povinnosti) a následkom (vzniknutou škodou). Vzniknutá škoda v podobe skutočnej škody (damnum emergens) alebo ušlého zisku (lucrum cessans) musí byť spôsobená bez pochybností práve porušením právnej povinnosti. Príčinná súvislosť musí byť nielen tvrdená (domnelá), ale musí byť bezpečne preukázaná. Povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno zaťažuje v zásade toho, koho tvrdenie má byť preukázané, teda poškodeného.

2.5. V prejednávanej veci bolo podľa záveru odvolacieho súdu preukázané porušenie právnej povinnosti

vodičom žalovaného 1/, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu motorového vozidla žalobcu. Žalobca však nepreukázal vznik majetkovej škody, ktorá mu mala vzniknúť znehodnotením jeho motorového vozidla v dôsledku dopravnej nehody napriek vykonanej oprave, ktorú nepovažoval za dostatočnú ani čo sa týka navrátenia do pôvodného stavu. Možno prisvedčiť žalobcovi, že na jeho motorovom vozidle ním uvedeným spôsobom vykonanej opravy by sa stav motorového vozidla mohol prejavovať v znížení jeho hodnoty aj napr. pri jeho predaji, avšak k takejto skutočnosti do podania žaloby ani do skončenia konania nedošlo. Nie je však tiež vylúčené, že by sa to pri predaji žalobcovho motorového vozidla neodrazilo, resp. svoje motorové vozidlo by mohol predať za rovnakú, alebo dokonca aj za vyššiu cenu, ako by bola kúpna cena porovnateľného motorového vozidla bez poškodenia. Preto pokiaľ k vzniku majetkovej škody u žalobcu zatiaľ nedošlo, nebolo potrebné vykonávať ani ďalšie dokazovanie, ktorého nevykonanie súdom prvej inštancie žalobca namietal. Žalobca nepreukázal vznik ním uplatňovanej škody ako základný predpoklad uplatnenia jeho nároku voči žalovaným, preto ani jeho námietka ohľadom nevykonania ďalšieho dokazovania súdom prvej inštancie nebola dôvodná.

2.6. Odvolací súd tiež uviedol, že sa stotožnil aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania a jeho odôvodnením v tejto časti.

2.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP a žalovanému 1/, ktorý mal úspech v odvolacom konaní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanému 2/, ktorý mal úspech v odvolacom konaní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, a to jeho časti potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie voči žalovanému 2/ podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP navrhnuť, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti a v závislom výroku o trovách konania zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu.

3.1. Dovolateľ uviedol, že procesné spoločenstvo žalovaných je samostatné, o čom svedčí podstata uplatnených nárokov, rozsiahla judikatúra upravujúca, že pasívna solidarita je inštitút odlišný od nerozlučného aj núteného spoločenstva aj to, že rozhodnutie R 4/2004 je už aktuálne prekonané.

3.2. Naplnenie dovolacieho dôvodu daného v § 420 písm. f/ CSP dovolateľ videl v nevykonaní navrhovaného znaleckého dokazovania, čím súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (nezmenšenie majetku žalobcu), v neúplnom zistení skutkového stavu a nesprávnom právnom posúdení spočívajúcom v nesprávnej interpretácii právnej normy zakladajúcej nárok na náhradu škody aj úroky z omeškania.

3.3. Na zdôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd určil začiatok omeškania s plnením náhrady škody na deň nasledujúci po likvidácii poistnej udalosti. Za správne právne posúdenie označil určenie začiatku omeškania s plnením náhrady škody prvý deň po tom, čo škodcu o plnenie veriteľ požiadala; odkázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 15/2011 odkazujúce na judikát R 4/2002.

3.4. K prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že „uvedená otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená pri motorových vozidlách.“

3.4.1. Dovolateľ nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu, že pri poškodení užívanej veci nevzniká škoda ukončením fyzického deja, priamo v dôsledku ktorého došlo k zmene kvality veci, ale až pri následnej realizácii jedného z dielčích vlastníckych práv k veci, až keď sa poškodená vec scudzuje. Nesprávnosť tohto právneho posúdenia spočíva podľa dovolateľa v tom, že ak v dôsledku porušenia právnej povinnosti - pravidiel cestnej premávky dôjde k poškodeniu veci (zmene jej kvality), dej vyvolaný škodcom sa dokončí samotným fyzikálnym pôsobením motorových vozidiel na seba. Ďalšie skutkové okolnosti, ktoré nastali po fyzikálnom skončení pôsobenia motorových vozidiel na seba už nie sú súčasťou škodového konania, pokiaľ neboli priamo vyvolané fyzikálnym pôsobením vozidiel na seba. Správne právne posúdenie je, že pri poškodení užívanej veci vzniká škoda ukončením fyzického deja, priamo v dôsledku ktorého došlo k zmene kvality veci, nie až pri následnej realizácii jedného z dielčích vlastníckych práv k veci, až keď sa poškodená vec scudzuje.

3.4.2. Za nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ označil aj záver odvolacieho súdu, že konanie poškodeného pri užívaní veci po ukončení fyzického deja, priamo v dôsledku ktorého došlo k zmene

kvality veci je súčasťou deja, ktoré má vplyv na výšku (zrejme náhrady škody, pozn. dovolacieho súdu), za ktorú zodpovedá škodca, a teda je v príčinnej súvislosti s následkom - s poškodením veci. Nesprávnosť tohto právneho posúdenia dovolateľ videl v tom, že „škodca nemôže nieť zodpovednosť za udalosti, ktoré priamo nevyvolá a ktoré závisia od (ne)konania tretej osoby seba“. Medzi poškodením a následným predajom poškodenej veci nie je príčinná súvislosť. „Poškodený nemôže zodpovedať za poškodenie veci vyvolané výlučne škodcom tým, že v dôsledku nedostatočnej svojej vlastnosti alebo spôsobilosti dôjde k zmenšeniu veci, keď použitie tejto vlastnosti nepriamo vyvolal škodca (§ 431 OZ).“ Za správne právne posúdenie žalobca označil záver, že konanie poškodeného pri užívaní veci po ukončení fyzického deja, priamo v dôsledku ktorého došlo k zmene kvality veci, nie je súčasťou deja, ktoré má vplyv na výšku (zrejme náhrady škody, pozn. dovolacieho súdu), za ktorú zodpovedá škodca, a teda nie je v príčinnej súvislosti s následkom - s poškodením veci.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné, alebo odmietnuť ako neprípustné. Poukázal na § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., § 442 ods. 1 OZ a uviedol, že pojmu škoda sa venuje aj ustálená judikatúra súdov, konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/23/2008, preto nie je naplnený dôvod prípustnosti dovolania (vyriešenia dovolacím súdom doteraz neriešenej právnej otázky). Skutočnou škodou je ujma spočívajúca v zmenšení majetkového stavu poškodeného a reprezentujúca majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu. Motorové vozidlo žalobcu bolo opravou uvedené do pôvodného stavu. Krajský súd pri rozhodovaní z ustálenej súdnej praxe vychádzal.

4.1. K úrokom z omeškania sa žalovaný 2/ vyjadril tak, že § 11 ods. 6 písm. a/ a ods. 8 zák. č. 381/2001 Z. z. ustanovujú, odkedy je poisťovateľ povinný platiť úroky z omeškania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to

„rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018).

8. V súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR rozhodol vo viacerých veciach napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019. V týchto rozhodnutiach vyslovil, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

9. Dovolateľ videl zásah do jeho práva na spravodlivý proces v postupe súdov nižších inšancií, ktoré nenariadili žalobcom navrhované znalecké dokazovanie za účelom ustálenia presnej sumy, o ktorú bola znížená hodnota jeho motorového vozidla v dôsledku poškodenia pri uvedenej dopravnej nehode, ktoré by bolo vzhľadom na závery v ňom uvedené spôsobilé dostatočne objasniť skutkový stav veci.

10. Z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva záver, že žalobca nepreukázal vznik škody v podobe znehodnotenia jeho motorového vozidla (stav motorového vozidla po vykonaní opravy by sa mohol prejaviť v znížení jeho hodnoty napr. pri predaji, ku ktorému nedošlo). Pokiaľ k vzniku majetkovej škody u žalobcu zatiaľ nedošlo, nebolo potrebné vykonávať ani ďalšie dokazovanie. Žalobca tak nepreukázal vznik ním uplatňovanej majetkovej škody ako základný predpoklad na uplatnenie jeho nároku voči žalovaným 1/ a 2/, preto ani jeho námietka ohľadom nevykonania ďalšieho dokazovania súdom prvej inštalácie nebola dôvodná.

11. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

12. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

13. Podľa § 443 Občianskeho zákonníka pri určení výšky škody na veci sa vychádza z ceny v čase poškodenia.

14. Skutočnou škodou je potrebné rozumieť zmenšenie existujúceho majetku poškodeného v porovnaní so stavom pred spôsobením škody. Inak povedané, ide o ujmu znamenajúcu zníženie hodnoty veci v dôsledku jej poškodenia oproti stavu pred poškodením.

15. Ušlý zisk je ujmu spočívajúcou v tom, že v dôsledku škodovej udalosti nedôjde k rozmnoženiu majetkových hodnôt poškodeného, hoci sa to dalo očakávať s ohľadom na pravidelný beh vecí.

16. Náhrada skutočnej škody v peniazoch predstavuje majetkové hodnoty, ktoré je potrebné vynaložiť na uvedenie veci do pôvodného stavu. Výška škody ale nemusí byť určená len vyúčtovaním nákladov na jej opravu. Východiskom je porovnanie hodnoty, ktorú mala vec v čase poškodenia so stavom po poškodení, s prihliadnutím k rozsahu, v akom bola poškodená porušením právnej povinnosti škodcu. Zásadne do úvahy prichádzajú dva spôsoby určenia výšky náhrady škody. Prvým je porovnanie obvyklej ceny veci pred poškodením s jej obvyklou cenou po poškodení, druhým náhrada nákladov potrebných na uvedenie veci do predošlého stavu, t. j. stavu pred poškodením.

17. Obvyklá cena je cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase zabezpečiť náhradnú vec rovnakej kvality. V podstate ide o trhovú cenu, ovplyvnenú ponukou a dopytom, takže zahŕňa aj hľadisko predajnosti veci.

18. V prejednávanej spore boli žalobcovi uhradené náklady, ktoré si vyžiadala oprava motorového vozidla po poškodení v dôsledku dopravnej nehody. Z výsledkov vykonaného dokazovania ale nevyplýva, či touto opravou bolo jeho motorové vozidlo zhodnotené, alebo naopak došlo k zníženiu jeho hodnoty, t. j. či bola trhová cena tohto vozidla pred nehodou a po oprave po nehode rovnaká. Ak by žalobcovi boli uhradené náklady na opravu poškodeného automobilu a hodnota vozidla sa po vykonanej oprave dostala na úroveň pôvodnej obvyklej ceny (nezmenila sa), žalobcovi by na vozidle nevznikla nijaká majetková ujma, k náhrade ktorej by bol povinný žalovaný 1/ ako škodca resp. žalovaný 2/ ako poisťovateľ.

19. Pokiaľ sudy v základnom konaní uzavreli, že žalobca nepreukázal finančnú stratu, ktorú by utrpel v dôsledku zníženia hodnoty motorového vozidla pri jeho predaji už iba samotným faktom, že predáva vozidlo opravované po havárii, de facto posudzovali splnenie podmienok pre priznanie ušlého zisku. Odôvodnenie žaloby a argumentácia žalobcu ale smerovali k priznaniu skutočnej škody na motorovom vozidle spočívajúcej v znížení jeho hodnoty tak, ako je uvedené v bode 18. tohto uznesenia. Na preukázanie tvrdenia o znížení ceny motorového vozidla v dôsledku samotnej skutočnosti, že bolo poškodené dopravnou nehodou (výšku škody nemožno robiť závislou od toho, ako poškodený s vecou následne naloží, či ju nechá poškodenú, opraví ju alebo predá - R 25/1990) žalobca navrhoval vykonanie znaleckého dokazovania. Pokiaľ sudy nižších inštancií nenariadili žalobcom navrhované znalecké dokazovanie, ktoré malo preukázať skutočnú majetkovú ujmu žalobcu, zasiahli tým do práva žalobcu na spravodlivý proces, pretože v dôsledku nevykonania tohto opomenutého dôkazu nedostatočne zistili skutkový stav sporu, ktorý následne nesprávne právne posúdili.

20. Dovolací súd na základe vyššie uvedených záverov zrušil v rozsahu napadnutom dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, lebo nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1, 2 CSP).

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V ďalšom konaní je potrebné, aby okresný súd prostredníctvom znaleckého dokazovania jednoznačne preukázal obvyklú cenu motorového vozidla v čase dopravnej nehody a jeho obvyklú hodnotu po vykonaní opravy, ktorej potreba bola vyvolaná dopravnou nehodou a až potom ustálil, či a aká skutočná škoda v dôsledku uvedenej škodovej udalosti žalobcovi vznikla.

22. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie okresného súdu bolo zrušené z procesných dôvodov, keď je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré by ustálený skutkový stav mohlo zásadne zmeniť a zaujatý právny názor odvolacieho, ale i dovolacieho súdu by mohol byť v ďalšom konaní irelevantný, nepovažoval dovolací súd za potrebné vyporiadať sa s dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a namietaným nesprávnym právnym posúdením ako dôvodom dovolania. Nie je úlohou dovolacieho súdu tvoriť tzv. akademické rozhodnutia, ktoré sú v spore nepoužiteľné.

23. Dovolací súd ale v súvislosti s námietkou dovolateľa týkajúcou sa správneho určenia počiatku omeškania dlžníka (žalovaného 2/) s plnením dlhu upozorňuje sudy nižších inštancií na potrebu zodpovedania a riadneho odôvodnenia otázky, či je čas splnenia dlhu ustanovený právnym predpisom, alebo určený v rozhodnutí, alebo ide o prípad, keď je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 OZ), a to aj vo väzbe na § 11 ods. 6 - 8 zák. č. 381/2001 Z. z..

24. Rozsudky vydané súdmi v základnom konaní neboli vo vzťahu k žalovanému 1/ napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom. Procesné spoločenstvo žalovaných je samostatné, preto je vo

vzťahu k žalovanému 1/ vo výroku právoplatných súdnych rozhodnutí vyjadrená prepojenosť jeho plnenia s plnením žalovaného 2/. V prípade, ak súdy v novom konaní uložia žalovanému 2/ povinnosť plniť, bude potrebné vo výroku rozhodnutí vyjadriť prepojenosť jemu uloženej povinnosti plniť s povinnosťou plniť, ktorá už bola uložená žalovanému 2/ napríklad takouto formuláciou enunciatu rozhodnutia: „Žalovaný 2/ je povinný zaplatiť žalobcovi sumu v lehote do od právoplatnosti rozsudku. Plnením žalovaného 2/ zaniká v rozsahu plnenia povinnosť žalovaného 1/ MICROWELL, spol. s r. o., so sídlom SNP 2018/42, 927 01 Šaľa uložená mu rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 22C/201/2014-190 zo dňa 23. mája 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/3/2017-246 zo dňa 13. 12. 2017“.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok